

naar zegt ons dat de diakenen uit het i. ellendigen jofdzak van zij gaven nelen en uit shoefij zijn. toegestemd, t noch door s werd ont- de vraagstuk Ook al ligt aat grooten- nurlijk leven, t diakonien fien van het en. Een der onse dagen et gereinigd lat de dia- kuipbaden, enz. ? De n onzer ar- roote steden dit nu zeg- il arbeiders- Voor de m, met hun n scrophu- r dan een n onze zee- llaconie elk berbevolking cheveningen i en blinden, onze zenuw- parte behan- eigen gezin den. Volgt voor zich of p te richten, worden ver- de wijze? En kele van de opnemden men zouden liet, dat zelfs e fortuinen iteloos zou alen van het den.

ler Diakonie lles omvat- ats, waarop getuigt eer i. In Hand. e diakenen o, maar die e toedruwen. sprake van e armen als gens wordt e woord van e roeping t te verple- bus in zijn lat dit tot de Natuurlijk enen niet i arme, dat e verpleging op hun weg e is, maar in armoede

kunnen ge- begin der breederen eve heeft in twee soor- de eersten, iadden; de en te ver- het Con- onze latere elijk deze och in het e kerken- iakenambt ft spoedig e-kenop- was.

e, dat Cal- dit opzicht uit Gods l, dan is e. a. rijn had in d zelf de a de pest- hulpe te verpleging is dit de moeten de iding voor voor deze ch geheel geen geval n vervuld hten op- r zieken- beid voor e van het e dat het mandaat predikant n in zijn enten te t huisbe- verdoen. neer hij vege ge- natorium of krank- deren de

is, geen het ambt alvijn dit , maar de stvolgens diakonaat ing van enz. zal et anders ndat in

Gods Woord pergens die taak op de schouders der diakenen gelegd wordt. En ten tweede, omdat, indien de taak der diakenen de ziekenverpleging insluit, de diakenen zelf deze roeping zouden te vervullen hebben en haar niet door anderen zouden mogen laten verrichten.

Hieraan zij ten slotte tot wering van misverstand nog één ding toegevoegd.

De Christelijke Kerk kan, wanneer het particulier initiatief ten eenen male ontbreekt, geroepen worden om tijdelijk en voorzooverre haar krachten haar dit toelaten, ook buiten haar eigenlijke ambtelijke roeping te gaan. Wanneer de ouders het belang van het christelijk onderwijs niet inzien, dan kan de Kerkeraad genoodzaakt worden zelf voor de oprichting van een christelijke school te zorgen. En evenzo kan de Kerk, wanneer de verpleging van de idioten, krankzinnigen, epileptici, longlijders enz. ten eenen male ontbreekt, door den nood gedwongen worden voor de ellendigen en krankten te zorgen. Ze doet dit dan niet, evenmin als bij de stichting eener christelijke school, omdat dit uit haar ambtelijke roeping voortvloeit of aan haar ambten alleen toekomt, maar omdat het christelijk leven der geloovigen nog te zwak is om deze taak te vervullen.

Maar zoodra het particulier initiatief opwaakt en krachtig genoeg blijkt om deze zaak op zich te nemen, behoort de Kerk zich van dit terrein te onthouden. Zoo zijn onze groote stichtingen van barmhartigheid, te Zeist, te Veldwijk, te Bloemendaal en Zuid-Laren, te Zeist enz. uit het particulier initiatief ontstaan. Daarin ligt een bewijs van een gezond, krachtig Christelijk gemeenschapsleven. En waar dit zoo is, heeft de kerk deze actie rustig te laten voortgaan en niet voor zich zelf op te eischen, wat niet tot haar ambtelijke roeping behoort.

Mit de Perg.

Het overzicht, dat Dr. Rullman in de *Friesche Kerkbode* van de wordingsgeschiedenis der Theol. School gaf, vervolg aldus:

De Synode overwoog nu ook verder, waar die School het geschikt gevestigd kon worden. Sommigen gaven de voorkeur aan het plateland, om de meerdere eenvoudigheid en mindere kostbaarheid. Onderscheidde stemmen pleitten voor Amsterdam, als hoofdstad het gunstigst gelegen voor den invloed der School in heel het Vaderland, en ook het meest geschikt voor de studerende jongelui om menschenkennis op te doen. Nog anderen weer verklaarden zich voor een landelijk stadje waar de studenten behoortlijken omgang met menschen konden genieten, en toch meer te gen de gevaren der groote steden bevestigd zouden zijn. Eindelijk werd met een volstrekte meerderheid van stemmen de voormalige academiestad Franeker als plaats der vestiging aangewezen.

Maar nauwelijks was dit besluit gevallen, of nog staande de vergadering kwam een missive in van de onderlingen en diakenen der Amsterdamse gemeente, met het verzoek aan de Synode om toch op het genomen besluit terug te komen, en de school te Amsterdam te vestigen, zangsten hun leeraar, Dr. Van Velsen, die met Dr. Haan en Dr. Geselle Meerburg tot Hoofddienaar van de op te richten Hoogeschool was benoemd, voor de Kerk van Amsterdam onontbeerlijk was.

De Kerkeraad van Franeker echter had eveneens aan de Synodale vergadering reeds bericht, dat hij het voorstel gaarne aannam, de drie benoemde hoogleraren als uit één mond tot Dienaren des Woords betiep, en de hoop koesterde, dat een gedeelte van het voormalige Academieggebouw voor de Theologische School zou kunnen worden ingericht.

Na het inkomen nu deer tegenstrijdige brieven werd de zaak door de vergadering opnieuw overwogen. En ofschoon het einde van de bespreking was, dat de Synode van haar genomen besluit niet durfde afgaan, uitgevoerd werd dit besluit toch evenmin. Ter wille van de bewaarde broederen bleef de zaak hangende, en kwam er geen School tot stand.

Met te meer aandrang diende Brummelkamp daarom nog in datzelfde jaar 1849 op de October-meeting der Christelijke Vrienden een voorstel in tot oprichting eener Theologische School en daar aan verbonden voorbereidend onderwijs; welk voorstel, bij afwezigheid van den inzader, door Mackay toegelicht, ook nu echter bij de Vrienden geen ingang vond: de vergadering, overwegende, dat men recht had op Christelijk onderwijs aan de landshoogescholen, wilde liever trachten te komen tot de aanstelling van priva doceenten aldaar en tot kerkelijk toezicht op de Theologische faculteit. Tot het medewerken aan de oprichting van een Seminarie waren de Christelijke vrienden niet te bewegen, bevestigd daarmee een kerkelijke crisis te zullen provoceren.

Dere houding der Reveil mannen verdorft voor al Wormser zeet. De glans hunner opgewektheid was, wanneer ze bij haar christelijke richting niet tevens een kerkelijk karakter aannam, niet in staat voor hem de donkerheid te bedekken van de toekomst, die Kerk en Christendom beide, ook door haar, te gemoet gingen. Bij al de opgewektheid toch was er nog niets kerkelijks, niets, dat zich in verband verklaarde met de Gereformeerde Gezindheid. Dit kon zoo niet blijven. De opwekking zelve zou de geloovigen coöperen. Daarom begon Wormser nog diezelfde Octobermaand van het jaar 1849 in de *Christelijke Stemmen*, het tijdschrift der Christelijke Vrienden, een artikel reeks waar de *onkerkelijke richting, die zich bij vele geloovigen openbaarde. Die onkerkelijke richting, die zich bij vele geloovigen openbaarde. Die onkerkelijke richting, die zich bij vele geloovigen openbaarde.*

Naar zijn overtuiging, op dienselfden wortel, die aan de bekropen richting onder de Afgescheidenen het aanzijn gaf. Hij richt zich echter zag geen heil dan in het genadeverbod, dat de *gansche Kerk* omvatte. Er moest een stevige, kerkelijke richting komen. Daarom was hij er ernstig op bedacht om iets in het leven te roepen, dat zich tegenover het onbestemd geloofje als een *Geref. inrichting* openbaren zou: een *Geref. Seminarie* als een steunpunt tot oprichting en vereeniging van allen, die de *Geref. Kerk* liefhadden.

Geschiedene en niet-geschiedene geloovigen waren het altoos eens in hun oppositie tegen den afval van het Evangelie in de Hervormde Kerk, en verschilden alleen in de wijze van strijdvoeren. Maar aangezien de geloovigen bij *oppositie* alleen niet leven konden, dienden zij tot hun gemeen- schappelijke *positie* te midden der algemeene ver- waaring. een Seminarie te hebben als een *valstelling* voor de Gereformeerde Gezindheid. Dan kon de Hervormde Hervormd en de Afgescheidenen Afgescheiden blijven. Maar dan moesten de Af gescheidenen een hooger, dat is: het historisch-Gereformeerd standpunt innemen, en de geheele Hervormde Kerk, leden en leeraars, voorsoover die getrouw waren, erkennen. Evenzo moesten de Hervormden een hooger, dat is: het historisch-Gereformeerd standpunt innemen, en de wederkeering der Afgescheidenen, die zoo stonden, erkennen. Al dus beiden vereenigt op het hoogere historisch-Gereformeerd standpunt, konden gescheidenen en niet-gescheidenen samenwerken op den grondslag van de eenheid der Gereformeerde Gezindheid.

Zoo theoretiseerde Wormser. En geloovende in zijn theorie voegde hij nu ook de daad bij het woord, en zocht hij zijn theorie ook praktisch te verwezenlijken.

Het oogmerk bleef schijnbaar gunstig.

In het begin van het jaar 1850 had Dr. Brummelkamp met Mevr. Zeelt, een voorbeeldig afgescheiden Christen te Baambrugge, een gesprek over de Theol. School, die zich te Arnhem bij hem aan huis bevond. Gevolg van dit gesprek was, dat deze edele vrouwe aan Dr. Brummelkamp voor deze School een som van f 20,000 ter hand stelde.

Meer nog: aan Wormser openbaarde Mevrouw Zeelt haar denkbeeld om in Amsterdam een ge- bouw te koop en op naam van deze Theol. School, die dan van Arnhem naar Amsterdam moest worden overgeplaatst, en als een zedelijk lichaam op zichzelf, dienstbaar kon zijn aan de vorming van predikanten voor de Geref. Gezindheid in haar geheel omvang, afgescheiden of niet. Want de bedoeling was om hiermee ook aan geloofige Hervormde anders een middel te ver- schaffen, waardoor ze hun zonen, die voor het leeraarsambt in het Hervormd Kerkgenootschap werden opgeleid, aan den invloed van het rationa- lisme der bestaande Academien konden onttrekken. De inrichting moest dus, naar den uitdrukkelijken wensch van Groen van Prinsterer, waarmede Worm- ser van harte instemde, van het eenvoudigste tot het voortreflijkste, tot de meest degelijke weten- schappelijke opklimmen, om, *ook ter weten- schappelijke vorming*, het onderwijs aan de god- geleerde faculteiten te kunnen vervangen. Ja, met deze school hoopte men in de toekomst *Academie tegenover Academie* te kunnen stellen.

Al vroeger toch had Groen van Prinsterer er op gewezen, dat de wetenschap des geloofs tegen over de ongeloofige wetenschap behoorde gesteld te worden, niet alleen voor de Theologische Faculteit, maar voor *den geheelen omvang der wetenschappelijke vorming*, en dat de onmogelijkheid om op *openbare inrichting* Christelijke beginselen te brengen, de noodzakelijkheid deed inzien om, ten behoeve dezer beginselen, voor eigen, *zelf- standige inrichtingen* te zorgen. En in December- maand van het jaar 1850 waarschuwde hij in de Tweede Kamer tegen de eenzijdigheid der Rijks- universiteiten, en riep hij daar om *verijfde voor- lijfstande inrichtingen van hoger onderwijs*.

Welnu, toen hij deze woorden uitsprak, was er in beginsel reeds een zoodanige inrichting op den grondslag der Drie Formulieren van Eenigheid. Al in het najaar van 1850 was de actie van con- stitutie geteekend voor *Het Christelijk Gerefor- meerd Seminarium, gevestigd te Amsterdam*.

De naam was met opzet zoo gekozen. Ter wille toch van de Hervormde broeders mocht in dien naam niets doorstralen wat op de Afgescheiding wees. Aan de andere zijde mocht de gevoeligheid der Afgescheidenen niet worden opgewekt, door in den naam iets op te nemen, dat bij sommigen het denkbeeld kon doen ontstaan, alsof het een Semi- narium der Hervormden was. Wormser had daarom getracht een naam te vinden voor een zedelijk lichaam, dat *zelfstandig* bestaande tus- sen het lichaam der Hervormde Kerk en het lichaam der Afgescheidenen, die beiden omvat- ten zonder door één van beiden te worden overheerscht. En aangezien nu *Christelijk Gereformerd* de naam was dien de Afgescheidenen zich oorspronkelijk gaven, toen zij nog vasthielden aan het bewustzijn van te weren de Historische Kerk, maar die naam hun door Koning Willem I betwist werd, en bij de erkenning door hen niet dien van *Afgescheidenen* was verwisseld, meende Wormser *dat Christelijk Gereformerd* een ge- paste naam was tusschen *Nederlandsch Hervormd* en *Christelijk Afgescheiden*.

Op dien naam werd dan ook nog in December 1850 naar den wensch van Mevrouw Zeelt een aanzienlijk gebouw aangekocht op den Ouden Zijds Voorburgwal te Amsterdam, met de bedoeling om daarin de Theologische School van Arnhem over te brengen.

Om nu echter de richting van Dr. Van Velsen, die zich met deze actie voor een Theologische School in Amsterdam poogde te vereenigen, aan- staande aan een onbekrompen standpunt te gewen- nen, zou tevens het benoemde gedeelte van dit Seminariegebouw ingericht worden voor gods- dienstoefeningen, zoals Wormsers richting die sedert jaren hield, ter verlevendiging aan het recht der Gereformeerde Gezindheid bij gescheidenen en niet-gescheidenen, welke laatste destijds te Am- sterdam, verstoken van de prediking der waar- heid in de Hervormde Kerk, zich buiten die Kerk allerwegen in *bijkerke* verstrooiden. Dit ver- strooide volk wilde Wormser bijeenvergeaderen in de Seminarie Kerk, tot *tijdelijke bijzondere* gods- dienstoefeningen, door *afzondering zonder afchei- ding*, met handhaving van de rechten der Kerk, en met verklaring dat men zijn afzondering wilde doen ophouden, zoodra dit door herstel van de *gansche* godsdienstoefening en in de Hervormde Kerk mogelijk was. Bij de godsdienstoefeningen in het Seminariegebouw zouden dan afgescheiden predikanten ook Hervormden, tegen wier belijdenis en wandel geen bepaalde bezwaren bestonden, met hun kinderen tot de Sacramenten toelaten.

Natuurlijk zeld dit denkbeeld bij Dr. Van Velsen en de zijnen hevig tegenstand verwekken. Im- mers had de Synode der Christelijke Afgescheidenen Gereformeerde Kerk, in 1844 onder zijn invloed te Amsterdam gehouden, het in de volgeelingen van Dr. Brummelkamp streng veroordeeld, dat al Doop en Avondmaal bediend en huwelijken ingetregd hadden bij hen, die van de gemeente waren afgekeerd, of op wie door hun opnemers de kerkelijke tucht was toegepast; wat vooral be- trekking had op het voorgaans van deze predi- kanten in de godsdienstoefeningen van de door den Amsterdamsechen Kerkeraad afgesneden leden onder leiding van Wormser; gelijk Dr. Van Velsen op zijn beurt de Bondsregele bedienende aan ge- censureerde leden in Friesland, en een aldus af- gezetten leeraar voor zich in Amsterdam liet preken.

Niet zoodra was dan ook het plan met het Seminarie door de pers-publiek gemaakt, of de Kerkeraad der Afgescheidenen te Amsterdam ver- klaarde in een door Dr. van Velsen als praeses ondertekend ingezonden stuk, dat hij geheel vreemd was aan dit voornemen tot oprichting der Theologische School; en verder, wat de daarmee verbonden godsdienstoefeningen betrof, dat hij niet genezen was tot medewerking aan een ver- menging van kerkengeenootschappen.

Dit alles geschiedde nog in 1850. In 1850 hield de afgescheidenen Kerk te Amster- dam weer Synode, waarop lang en breed gehandeld werd over vereeniging met Brummelkamp c.s. Maar ofschoon allen die vereeniging zeer gewenscht achtten, oordeelde men toch eenparig, dat zij on- mogelijk was te treffen, uit hoofde van het ver- schillend standpunt tegenover de Hervormde Kerk, die volgens de Synode had opgehouden de Kerk van Christus te zijn, en de *valische* Kerk was ge- worden, wat Brummelkamp niet durfde zeggen, die zich integendeel verplicht achtte om met de geloovigen in die Kerk, zooveel mogelijk, samen te werken tot verwijdering van het onwettige Kerk-bestand.

Van zelf kwam op die Synode ook het Seminarie ter sprake. De Brummelkampiaansen wezen er op, hoe hun school te Arnhem zich door den loop der omstandigheden zoo had ontwikkeld, dat ze re- eds in gevaar waren haar als zedelijk lichaam in Amsterdam te vestigen, en aan haar ook mannen te laten arbeiden, die nog wel niet tot de Afge- scheidenen behoorden, maar toch reeds sedert lang getoond hadden de waarheid lief te hebben en voor te staan. Zij wenschten nu, dat de Synode hun School zou erkennen. De Synode echter wilde zich ter dien aanzien niet uitspreken, zoolang de vereeniging niet tot stand was gekomen. En die vereeniging mislukte op deze Synode.

Nu kwam dus weer ter sprake de Theol. School, die de Synode in 1849 *afkeerde* had op te richten, maar zonder dat aan dit besluit uitvoering was gegeven. Voor het bijeenkomen der Synode had de provincie Noord-Holland er bij de onderschei- dene Provincien op aangedrongen, om de School toch niet te Franeker, maar te Amsterdam te vestigen. Nu werd er ten laatste weer over beide plaatsen gestemd. Maar de stemming liep in de war. Men kon het niet eens worden, En ten einde

raad besloot men de zaak dan maar weer over te laten aan de verschillende Provincien.

Officieele Berichten.

Classis Do drecht.

De e.k. classicale vergadering zal D.V. gehou- den worden 3 Aug. a.s. Punten voor het agendum in te zenden vóór 13 Juli.

Namens de roepende kerk te Westmaas:

E. A. GROENWEGEN, praeses,
A. VAN DEN BERG, scriba.

Westmaas 21 Juni 1904.

Kort verslag van de Prov. Synode der Geref. Kerken van N. Holland 8 Juni 1904, gehouden te Alkmaar.

Namens de roepende kerk opent Dr. Weche- laar de vergadering op de gebruikelijke wijze, zich in een korte toespraak aansluitend bij het gelezene uit 1 Cor. 16.

Uit de credentiebrieven blijkt, dat al de classen wettiglijk tegenwoordig zijn. Voor Amsterdam is in plaats van de beide primi- ouderlingen slechts één secundus.

In het moderamen worden gekozen Dr. van Schelven als praeses, Dr. Breukelaar als assessor, Dr. Louman Beyer en Dr. Koers als scribae. Deputaten worden aangewezen tot narien van de boeken, tot regeling van finantiën dezer Synode en om te dienen van praedicties over de ingekomen stukken.

De rekening en verantwoording van de kosten der vorige Synode sluit met een batig saldo van f 450.

Rapport Dep. art. 13. 't Blijkt dat de classis Amsterdam nalatig is geweest in haar storting. Namens de Synode zal hierover een schrijven worden gezonden.

Rapport Dep. van de kas van hulpbehoevende kerken in de provincie. Ontvangen werd f 920. De aanvragen van de zwakke kerken worden toegestaan overeenkomstig de voorstellen van deputaten.

Met het oog op de exceptionele verhouding van de classis Amsterdam tot de kerk van Westmaas wordt besloten, zich te verbinden aan de classis Amsterdam tot vereeniging dezer aangelegenheid, gedurende elf jaar een jaarlijksche bijdrage te verleenen, in dezer voege, dat deze bijdrage het eerste jaar f 44 zal bedragen en zal afloopen met f 4 per jaar, zoodat het elfde jaar de bijdrage f 4 zal wezen, welke bijdrage zal gebracht worden op rekening van de Prov. Synode, terwijl de Synode nog uitdrukkelijk uitsprekt, dat zij voor de aflossing van de hoofdsom geenerlei verplichting aanvaardt.

Rapport Dep. van het Prov. Studiefonds. Ontvangen is f 1319,58½ en uitgegeven f 1262,85. De zes alumni, die steun ontvingen, gaven reden tot tevredenheid. De voorstellen van Dep. om denzelfden steun te verleenen als het vorige jaar, worden na eenige wijziging aangenomen.

Een voorgestelde verandering in Art. 1 van de Regeling, in diër voege, dat deputaten terstond herkiesbaar zullen zijn, wordt verworpen. Rapport van den Curator van de Theol. School. Dr. Neijens verzoekt dringend niet weer in aanmerking te komen als curator. Op voorstel van den praeses besluit de vergadering, hem dank te betuigen voor de diensten, aan de Theol. School en de Kerken gedurende zoovele jaren met groote toewijding bewezen.

Rapport Dep. Generale kas art. 13. Met dankbaarheid wordt vernomen, dat geen aan- vraging om hulp noodig zal zijn. Rapport Dep. ingekomen stukken. De wed. V. zal opnieuw f 40 ontvangen. De wed. F. en Dr. P. v. A. zullen denzelfden steun genieten als het vorige jaar. Voor het wachgeld van Dr. T. wordt f 70 toegestaan.

Een verzoek van de kerk van Wormer om een aanbeveling voor het inzamen van giften tot den bouw eener nieuwe kerk, wordt ingewilligd. Tot primus curator wordt gekozen Dr. A. V. Schelven, secundus Dr. Breukelaar.

Deputaten, door de Synode te benoemen, worden gecontinueerd. De classes zullen die voor art. 13 en het studiefonds hebben aan te wijzen. Roepende kerk voor 1905 zal Enkhuizen zijn. Na lezing der korte notulen gaat de praeses voor in dankgebed en wordt door hem de verga- dering gesloten.

Namens de classis:

A. H. KOERS.

Helder, Juni 1904.

AGENDUM

voor de Vijfde Provinciale Diaconale Conferentie der Gereformeerde Kerken in de Provincie Noord-Holland, D. V. te houden Woensdag 29 Juni 1904 in het gebouw der Gerefor- meerde Kerk Vinkenstraat, Zaandam. Aan- vang des morgens tien uur.

1. Opening der Vergadering.
2. Voorlezing van de presentielijst der ver- tegenwoordigde Diaconen en lezing der no- tulen.
3. Mededeelingen van het Comité.
4. Referaat te houden door den WelEerw. heer Dr. Los van Hilvetsum, mederedacteur van het Diaconaal Correspondentieblad.
- Onderwerp: *De verhouding van de Diaconie tot de Vereenigingen van heidsadige doeleinden binnen den kring der gemeente.*
5. Pauze van 12 tot 1 uur.
6. Is het wenschelijk en mogelijk te komen tot de oprichting van een Provinciaal oud- mannen- en vrouwenhuis? (Zaandam A.)
7. Heeft de Diaconie verplichtingen tegen- over doodelden, wier ouders zich los maken of losgemaakt worden van de Gereformeerde kerken? (Den Helder.)
8. Acht de Conferentie het noodig of wen- schelijk, dat de plaatselijke Diaconen zich uitspreken omtrent het voorstel van Amster- dam, dat op de eerste Classicale vergadering van elk jaar de Diaconen vertegenwoordigd zullen zijn? (Den Helder.)
9. Oordeelt de Conferentie het wenschelijk, om aan de Redactie of den uitgever v/h Dia- conaal Correspondentieblad te verzoeken een goedkoopere uitgave van een zeker aantal num- mers, ter verspreiding in de gemeente, teneinde meerdere kennis ook van diaconale zaken onder de gemeentelieden te bevorderen? (Zaandam B.)
10. De Conferentie spreke hare mening uit over de wenschelijkheid van de oprichting van een Sanatorium door Diaconen. (Alkmaar.)
11. Is het wenschelijk om een Permanente Commissie van bijv. 5 leden te benoemen, welke taak het zal zijn, de Prov. Diacon. Con- ferentie voor te bereiden? (Den Helder.)
12. Rondvraag.
13. Sluiting der Vergadering.

Eerwachte Haren en Broeders!

De Commissie heeft het noodig geoordeeld aan elke Diaconie 5 ex. van deze agenda toe

te zenden ter verspreiding onder de leden. Zij hoopt van harte, dat ook hiërdoor de belang- stelling in deze hoogst gewichtige vergadering mag toenemen en dat vele broeders zich opgewekt zullen gevoelen, haar bij te wonen.

De bodenaren des Woords der kerken A. en B. te Zaandam hebben zich bereid verklaard, de vergadering als adviseurs te dienen. De Commissie acht de aanwezigheid van B.B. predikanten, ouderlingen en belangstellende gemeentelieden zeer gewenscht.

De Heere wone met zijn geest in haar midden, opdat de besprekingen mogen strekken tot eere Zijns Naams en tot heil onzer armen en ellendigen. Bij voldoende deelname zal aan het einde der vergadering een gemeenschappelijke maaltijd worden gehouden tegen den prijs van f 1.50 per persoon. De broeders, die daar gebruik van wenschen te maken, worden beleefd uitgenoodigd, vóór 26 Juni daarvan kennis te geven aan den heer B. Barneveld Pzn., Langestraat 9, Zaandam.

Met heilbede en broedergroete, Namens de Commissie uit de Diaconieën, Haarlem, Zaandam:

D. SPITS, voors.
J. W. FLORIJN, secr.

Binnenland.

EEN GOUDEN JUBILEUM.

II.

Nadat Prof. Lindeboom de feestrede had uit- gesproken en Psalm 21: 13 was gezongen, deelde Dr. Westerhuis mede, dat de commis- saris der Koningin in Overijsel, de heer Lyc- klama A. Nijeholt, een woord wenschte te spreken.

De heer Lycklama betuigde, zoo voor de uit- noodiging als voor de vriendelijke verwelkoming, zijn dank. Zijnerzijds bracht hij der School zijn beste wenschen voor haar bloei toe, de hoop uitsprekende, dat onder Gods zegen de School langde jaren mocht dienstbaar zijn aan de opleiding van aanstaande leraren.

En voorts had spr. het voorrecht der verga- dering een aangename mededeeling te doen, namens den Minister van Binnen. Zaken, nl. dat het Hare Majesteit behaagd had, de ridder- orde van den Ned. Leeuw te verleenen aan den oudsten curator, Dr. A. Littooy van Middel- burg. Met warm applaus werd deze mededeel- ling door de vergadering begroet.

Ook de Burgemeester van Kampen, Mr. Van Blommestein, bedankte hartelijk voor de uit- noodiging tEdelachtb. en den Raad geworden; verklaarde geen oogenblik geaarzel te hebben om deze uitnoodiging op te volgen; terwijl hij gaarne namens den Raad de beste wenschen voor den bloei der Theol. School uitsprak.

Na het zingen van Ps. 103: 24 werd de morgenvergadering met dankzegging gesloten door den president curator, Dr. Noordewier.

In de middagvergadering, die te half drie aanving in de Burgwalkerk, weer evenveel be- langstelling als 's morgens. Wederom heel het kerkegebouw gevuld tot in de uiterste hoeken met een opgewekte schare, uit alle deelen des lands hier saamgestroomd, om saam het feest der School te vieren. Niet minder dan 450 predikanten waren er, naar de Feestcommissie ons mededeelde, onder de opgekomen schare.

Dr. J. M. Hessels opende de bijeenkomst met gebed, waarna van Psalm 98 het 3e vers werd gezongen.

Allereerst werd daarna het woord gevoerd door Dr. T. Noordewier, van Meppel, presi- dent van Curatoren der Theologische School.

Over geschiedenis en taak van curatoren deelde hij verschillende bijzonderheden mee en deed in de schets van het werken en streven der curatoren uitkomen, hoe met hart en ziel verschillende mannen de juren door, de belan- gen der School hadden verzorgd.

In 't bijzonder herdacht spr. enkele der vroegere curatoren, die reeds den weg gingen van alle vleesch. Enkele hunner ontbrak het niet aan een bijzonderen klank in de kerkelijke wereld.

Curator W. A. Kok werd genoemd de „bis- chop van Drente“. Dr. Neutjes, een geboren Utker: „pater orthodoxiae“. Verder leven nog in veler herinnering voort Dr. Bulens, de scherpsinnige en ernstige Donner, Steketee, ten Bokkel en de jongst overleden curator Dr. van Goor. De taak van 't curatorium, hoe omvangrijk ook, werd gemakkelijk gemaakt door het gebed der gemeente.

En al moge er misschien den laatsten tijd meer verschil van mening zijn in het curatorium, dan vroeger, één zijn ook thans alle curatoren in trouw aan de behartiging hunner schoone taak.

Nadat Dr. Noordewier zijn rede had uitge- sproken, deed Dr. Westerhuis mededeeling van enige ingekomen telegrammen en andere gelukwenschen.

Onder levendige toejuiching werd op zijn voorstel besloten de volgende telegrammen van hulde te zenden aan H. M. de Koningin en den Minister van Binnenlandsche Zaken, Dr. Kuyper.

H. M. de Koningin, Loo.

De groote vergadering, saamgekomen in de Burgwalkerk te Kampen, tot feestelijke herden- king van het vijftig jarig bestaan der Theologische School te Kampen, dankt voor de eer aan de School bewezen, biedt Uw Majesteit hare eerbiedige hulde en bidt Haar in eene langdurige regeering Gods onmisbaren, rijken, zegen toe.

Dr. Kuyper, Minister van Binnenlandsche Zaken, 's Hage.

De vergadering, saamgekomen tot de viering van het halve eeuwfeest der Theol. School, spreekt haar leedwens uit, dat UExc. haar met Uwe zoo gewenschte tegenwoordigheid niet kan vereeren, maar overtuigd van Uwe oprechte belangstelling in de Theol. School, biedt zij UExc. hare warme hulde, met de bede, dat God U nog lang spare, en voor land en volk ten zegen stelle. 1)

Hierna sprak Prof. Geesink de volgende rede uit:

Mijnheer de Voorzitter van curatoren, hetzij

1) Van Hare Majesteit is de volgende dankbe- tuiting ontvangen:

Vergadering Burgwalkerk, Kampen. Hare Majesteit, zeer gevoelig voor de door u allen aangeboden huldebetuiting, dringt mij op u daarvoor Hoogstzeijner bijzonderen dank te betuigen.

Adjutant VAN TUIJL.

ZExc. de Minister v. B. Z. zond dit telegram:

Theologische School, Kampen.

De vergadering aanvaarde mijn warmen dank voor haar hoogelijk gewaardeerd telegram. De

mij vergund, bij de afwezigheid van den rector der Theologische School der Gereformeerde kerken in Nederland, tot u te richten het woord.

De theologische faculteit der Vrije Universi- teit van Amsterdam, uitgenoodigd op dezen gedenkdag van het vijftigjarig bestaan uwer school herwaarts te komen, heeft aan mijn ambgenoot Dr. H. H. Kuyper en mij opge- dragen haar te representeren.

Namens onze faculteit heb ik, als haar deken, u allereerst te danken voor dit blijk van gene- genheid uwerzijds, dat zij haterzijds beant- woordt door u te brengen haar welgemeenden feestgroet.

Is het op een dag als deze een vanszelfheid den blik in het verleden te slaan, ik mag u de verzekering geven, dat onze faculteit voor nie- mand onderdoet in waardering van het school en rijk verleden der school, waarvan gij thans de eere heil verzorger te wezen.

Het geloofsvertrouwen is niet beschaamd waarin, voor nu vijftig jaar geleden, in ons goede vaderland, die Gereformeerden, welke, na bange worsteling en onder het brengen van aware offers, in den weg der separatie, herstel van kerkelijk leven hadden gezocht en gevon- den — stichtten deze school.

Kind van de scheiding, heeft ze, in de goede gunste van onzen God, de verwachtingen niet teleurgesteld en de vervulling der belofte óók voor het tegenwoordige leven, verbonden aan de godsvrucht harer moeder, rijkelijk mogen ondervinden.

School der uitgeleide kerken eerst, heeft zij zich van de door deze haar opgedragene taak om de aanstaande dienaren des Woords te vormen voor de wetenschappelijke studie der theologie en het praktische werk der bediening, gekwet op een wijze, die haar aanspraak gekte op den dank van heel het Gereformeerde Nederland en die, in u, haar ook door onze faculteit wordt gebracht.

Maar toch zult gij het verstaan — en ik weet, dat wat ik thans ga zeggen, u als taal der oprechtheid, geen wanklank zal wezen — dat, ook bij deze onze hooge waardering voor den arbeid uwer school en bij den innigen dank, bovenal aan onzen God, voor wat Hij in en door haar heeft willen werken, onze vreugde niet onvermengd is.

Toen toch de school, na de vereeniging der twee kerkgroepen in 1892, de Theologische School der Gereformeerde kerken in Nederland was geworden, en naast onze faculteit aan de opleiding der aanstaande dienaren des Woords arbeide, is al spoedig de wensch opgekomen en uitgesproken, dat uw school en onze faculteit niet langer naast, maar met elkaar dezen arbeid zouden verrichten.

Dat het daartoe niet gekomen is; dat de pogingen daartoe tot dusver zijn mislukt, wordt ons danjs betreurd.

Dan, ik mag het namens onze faculteit ook uitspreken, dat het haar innige begeerte is om waar wij dan niet met elkaar mogen, maar naast elkaar moeten arbeiden, dit te doen in die ge- zindheid en onderlinge genegenheid waarvan de uitnoodiging tot, en onze tegenwoordigheid op dit feest een bewijzend teken is.

Waar wij naast elkaar arbeiden om jonge mannen op te leiden tot het heilig werk der bediening, blijve in onze onderlinge verbou- ding steeds verre alles waarvoor wij als leer- meesters voor onze leerlingen, als Christenen voor den Heere, bij zoo teederen en ernstigen arbeid, ons zouden hebben te schamen. Dus zult gij het verstaan, dat ik als Deken onzer faculteit uwe school toebid, dat haar arbeid tot zegen voor de kerken en tot eere van God moge wezen.

Met luid applaus dankte de vergadering aan het einde van zijn rede Prof. Geesink voor zijn welsprekend woord.

Prof. Noordzij, alom of tredende, zegt met gro